

Серед шляхів вдосконалення системи стримувань і противаг є і децентралізація влади. Це, насамперед, чіткий розподіл повноважень між гілками влади, формування засобів неможливості зловживання такими повноваженнями та відповідного взаємного контролю. Вирішення даної проблеми полягає у створенні двопалатного парламенту. Діяльність Верхньої палати слугувала б не лише засобом підвищення якості власне законотворчого процесу, а щоб сенат, який формується виключно за мажоритарним принципом разом із Президентом відповідав за сталість, стабільність і ефективність функціонування позаурядових державних органів та установ. Важливими є вирішення проблем реформування прокуратури, яка залишається, по суті, пострадянським спадком системи позасудової інквізиції в державі [2, с. 80].

Отже, зазначені проблеми системи стримувань і противаг та шляхи їх реалізації повинні утвердити верховенство права як фундамент функціонування успішного і конкурентного українського суспільства.

Література

1. Система стримувань і противаг у сфері державно-управлінських відносин: наук.-метод. рек. / [В. А. Ребкало, В. А. Шахов, Е. А. Афонін та ін.]; за заг. ред. В. А. Ребкала, М. М. Логунової, В. А. Шахова. – К.: НАДУ, 2008. – 72 с.

2. Сурнін В. О. Принцип розподілу гілок влади як основа для створення дієвої системи стримувань і противаг / В. О. Сурнін // Теорія і практика державного управління. – 2014. – Вип. 2. – С. 75-82.

УДК 340.1 (043.2)

Паламарчук В. В., старший викладач,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

УСВІДОМЛЕННЯ ПРАВА ЯК ЛОГІЧНО НЕОБХІДНОЇ СИСТЕМИ ВРЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Зазвичай дітям ще з курсу шкільної програми подаються початкові відомості щодо наявності у суспільстві такого необхідного елемента для його належного функціонування, як правові норми. Означення цього елемента подається як необхідні правила поведінки, встановлені для всіх. Наявність санкцій та невідворотність покарання за порушення цих правил як фактор залякування члена суспільства заноситься в його свідомість все глибше і глибше прямо пропорційно його віковому та соціальному розвитку [2].

Наскільки є вірним такий підхід для формування правосвідомості та належної правової поведінки для кожного члена суспільства? Відповідь на

це питання, без перебільшення, дасть змогу визначити більш ефективний підхід до функціонування державної системи правового навчання громадян.

На сьогоднішній день правова свідомість і правова культура набула нового визначення. Цю проблему досліджували такі українські вчені, як В. Д. Бабкін, М. І. Коцюба, В. А. Котюк, П. Ф. Мартиненко, А. Р. Мащок, Є. В. Назаренко, П. М. Рабінович, В. М. Селіванов, С. А. Тихонова та ін. У їх працях характеризується нова сутність правової культури, а саме: правова культура не зводиться лише до правосвідомості громадян суспільства. Вона визначається як сукупність досягнень суспільства, його соціальних груп та громадян у галузі регулювання суспільних відносин, яке забезпечує верховенство права в суспільному житті, тобто панування у суспільному житті правових принципів справедливості і гуманізму, захисту прав і свобод людини, її честі і гідності, реальне забезпечення місця людини як вищої соціальної цінності. Правосвідомість – це сукупність суб'єктивних елементів правового регулювання: ідей, теорій, емоцій, почуттів та правових установок, за посередництвом яких відображається правова дійсність, формується ставлення до права та юридичної практики, ціннісна орієнтація щодо правової поведінки, бачення перспектив і напрямків розвитку правової системи з точки зору забезпечення гідного існування людини, справедливості у міжлюдських стосунках, ефективної організації життєдіяльності держави і суспільства. У демократичній державі стрижнем правосвідомості є визнання принципу верховенства права, життя і здоров'я, честі та гідності, недоторканності і безпеки людини як найвищої соціальної цінності, беззастережна повага до прав людини і громадянина як невід'ємних від особи можливостей, що становлять юридичний фундамент життєдіяльності людини [3].

Об'єктом пізнання правосвідомості зазвичай є чинне право в усій багатоманітності його виявів. Разом з тим вона може містити в собі оцінку права минулого (аналіз правових пам'яток, наприклад Римського права, Руської правди) або формувати уявлення про право бажане, майбутнє. За своїм змістом правосвідомість є складним системним правовим явищем. Компоненти, що утворюють її – це ідеї, теорії, концепції, почуття, емоції, настрої, установки тощо,

Отже, для формування необхідного рівня правосвідомості членів суспільства важливо максимально точно визначити базовий елемент формування та намітити шляхи його вдосконалення або навіть заміни у випадку неефективності суспільних процесів [1].

Зазвичай для визначення ефективності функціонування будь-якого суспільного процесу обирається відомий філософський аргумент «що є первинним: буття чи свідомість?». У випадку формування правосвідомості необхідно визначити, що для цього процесу є головним, простіше кажучи, матеріальне чи духовне. Що справить більше враження

на правосвідомість індивіда: покарання у вигляді значної матеріальної втрати чи усвідомлення небезпеки завдання шкоди існуючій системі забезпечення суспільних потреб, в тому числі і його особистих? Суспільство, обираючи для себе шляхи впливу на правосвідомість його членів, без сумніву, повинне враховувати обидва шляхи, проте враховуючи складні психоемоційні процеси розвитку сучасної особистості, розвинена система регулювання суспільних відносин повинна відштовхуватися від усвідомленого розвитку особистості як члена суспільства, а не тільки готового споживача матеріальних результатів суспільного продукту.

Література

1. Альчук М., Матвєєва Г. Правосвідомість як чинник стабільності / М. Альчук, Г. Матвєєва // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. – Вип. 4. – Львів, 2002. – С. 96-101.
2. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові Української держави / І. Голосніченко // Право України. – 2005. – № 4. – С. 24-25.
3. Марчук В. М. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність / В. Марчук – К: Вища школа, 1996. – 106 с.
4. Носков В. Правосвідомість у соціально-політичному розвитку людини / А. Кальянов, О. Єфросиніна // Політичний менеджмент. – 2005. – № 5 (14). – С. 125-133.
5. Третяк С. Правове забезпечення правової культури населення як умова створення основ громадянського суспільства / С. Третяк // Право України. – 2005. – № 4. – С. 29-34.
6. Твердохліб Л. В. Виховання правової культури старшокласників / Л. Твердохліб // Творчість в технології виховання та навчання: зб. наук. праць. Вип. 9. – Київ-Запоріжжя: Ін-т педагогіки і психології профосвіти, 1998. – С. 116-132.

УДК 378.14: 340.143 (477) (043.2)

Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент,
Хомченко О. В., студентка,

Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Вища освіта в Україні набуває нині нового спрямування, яке містить у собі як досвід підготовки майбутніх фахівців нашої держави, так і нові тенденції, поява яких спричинена потребою адаптування української освіти до європейського освітнього простору. Внаслідок цього теоретики і